

Štev. 11.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1911.

Leto III.

Podučno potovanje v tuje kraje.

Kar človek sam ne zna, se mora drugod naučiti. Navadno se daje poduk ali v šoli, ali v posebnem predavanju ali pa v tujem zgledu. Tudi za kmetijstvo veljajo ta splošna pravila. Tudi tukaj se daje poduk v šoli. Toda le malokomu je mogoče obiskovati kmetijske šole, ker so za sinove navadnih kmetov šole precej predrage. Opažamo tudi z žalostjo, da se mnogi izprašani učenci po končani šoli rajše obrnejo k drugim stanovom, ker jim kmečki ne more dati primernega zaslužka. Sedanji gospodarji pa že tako ne morejo v šolo.

Predavanja so dobra, če imajo kmetje obenem zgled, kako naj sami izvršijo dane nauke. Drugače pa revež premišluje, kako bi začel, pa ne ve, kje bi se lotil in nazadnje vse opusti. Največkrat pa ne razume učenih gospodov, ki mu razlagajo svojo učenost.

Naš gospodar je splošno zelo bistrega uma, da kmalu zastopi, kaj mu je v korist. Zato mora najprej sam videti, kaj se doseže s pametnim gospodarstvom. Ker doma tacih zgledov nimamo veliko, se bo treba na tujem učiti. To je prav ista pot, po kateri že tisočletja hodijo drugi stanoviti. — Rokodelci so že v srednjem veku imeli navado, da so hodili po raznih deželah od mojstra do mojstra in se učili svojega dela. Ti vandrovci, pa ne v slabem pomenu, kakor sedaj, so bili že od nekdaj znani našemu ljudstvu. Zdravniki še zdaj hodijo na tuje klinike, učenjaki obiskujejo knjižnice po bogatih mestih, najboljši juristi se šolajo na tujem. Še zdaj skoraj vsak teden berete, kako prihajajo deputacije iz raznih delov sveta na Dunaj, Berlin, ali Pariz, da študirajo tamošnje razmere pri vojaštvu, v bolnišnicah, raznih šolah, policiji in drugod. Vsi vedo dobro, da je pač knjiga dobra, toda boljša šola so lastne oči. — Kmetijstvo je dandanes

tudi napredovalo in je postalo prava umetnost. Gotovo mora kmet pri istem polju dobiti dvakrat ali trikrat toliko od svojega posestva, če ga bo pravilno obdeloval, kakor dobiva sedaj.

Samo iz knjig se naučiti dobrega gospodarstva, je skoro nemogoče. Videti je treba posebno nam, ki smo toliko zaostali, kako se mora zdaj kmetovati. Stoletja smo trpeli pod turškim mečem, graščaki niso imeli nikdar srca za nas, vlada nas je v preteklih letih zanemarjala, naš kmet pa, ta steber matere Slovenije, je ostal v trdem delu na rodni zemlji, ohranil vero in lepo življenje do danes.

Zdaj se je začela tudi za nas pomlad veselega dela. Neka ukaželjnost in hrepenenje po izboljšanju žalostnih razmer je prevzela vse ljudstvo. Zdaj, ko so srca goreča in vneta, moramo hitro napredovati.

Treba se bo na tujem učiti. Drugod so bili v prejšnjih časih veliko bolj srečni, kakor mi. Imeli so bolj ugodne razmere, da se je moglo kmetijstvo pri njih prav dobro razviti. Naš kmet se boji marsikdaj novih zadrug. Na tujem bote videli, kaj se da pri pametnem vodstvu ravno po zadrugah doseči. Bojijo se novih strojev pri kmetijstvu. Ker je zdaj povsod pomanjkanje delavcev, se ravno s potrebnimi stroji kmetu lahko prav znatno pomaga. Toda glavna stvar na tujem zgledu je le pravilno gospodarstvo in izboljšanje kmetijstva. Naš gospodar mora sam videti kako drugod delajo in spoznati, zakaj je to boljše, kakor njegovo dosedanje delo doma. Študira in gleda naj le to, kar on lahko razume in sam posnema po možnosti, če se drugače potuje, bo to za našega gospodarja skoro brez sadu.

Poglejmo si malo bolj natančno taka podučna potovanja. Množica raznih ljudi in raznih stanov se spravi vkupaj, da napravi podučno potovanje. Mnogim je glavni namen vožnja pece ni in vesela zabava. Najbolj prijetno je

zvečer v gostilni, ko se dolgo v noč veselo pije in poje. Taki ljudje poznajo veliko bolj tujo pijačo, kakor tuje gospodarstvo. Ogledajo si na poti imenitne tovarne, sirarne, mlekarne, moštarnice in druge moderne naprave. Naš kmet vidi vse to in gleda; vodijo ga od prostora do prostora, toda kaj mu to pomaga za njegovo gospodarstvo? Vidi lepo živino, vredno na tisoče, vzorna gospodarstva, toda sam ve, da ne more tega posnemati. Razlagajo mu krmiljenje, kažejo kmetijske šole, sadjarske šole, da ima nazadnje že res mlinska kolesa v glavi. Ko pride domu, ve le povedati: »Fest je blo. Tam pa znajo. Pili smo ga pa dobro.« Gospodarstvo ostane večidel pri starem.

Tako potovanje bo komaj obrodilo zaželjeni sad. Lahko rečemo, da več škoduje, kakor koristi. Menim, da bi se moralo tako potovanje čisto drugače izvršiti. Družba naj ne bo velika. Če jih je preveč, ne morejo vsi vsega dobro opazovati, kar se jim kaže. Naj pustijo prav vse, kar ni zanje, čemu gledati take gospodarske reči, katerih ne more razumeti, ne posnemati.

Kmet naj gre na tujem, recimo na Češkem, Moravskem ali v Švici v kmečko vas gledat, kako tam gospodarijo. Ni jih treba več kakor 3 do 5 gospodarjev. Tam ostane vsaj nekaj dni in pogleda vsa poslopja, vsa orodja, vse razmere v kuhinji in hiši. Ogleda si hlev, vidi, kako, kaj in kdaj krmijo, ogleda živino, popraša po rejni in prodaji, ogleda gnojščice, b: izgalne za gnojnico, gnojne jame, vozove, orodje, vse, kar ima gospodar. Če le mogoče, naj tudi sam poskusi navadna dela. To potovanje mora biti prav tako, kakor nekdanj rokodelskih pomočnikov, ki so pod mojstrovim vodstvom sami delali in se tako vse tuje umetnosti dobro naučili. Kmet bi šel na polje pregledat gnojenje, pridelke, način obdelovanja in sploh vse, kar ga more zanimati. Za vse to bi porabil morebiti 5 do 6 dni časa. Površno bi mogel tudi

v dveh dneh vse to za silo spoznati. Le takrat, ko se bo naš gospodar vživil v tuje gospodarstvo in spoznal sam njegovo korist, bo skušal vse to tudi doma posnemati.

Toda, kako na z jezikom? Če gredo v nemške kraje, se povsod dobi tudi med našimi kmeti gospodar, ki za silo nemško razume. Sicer bi pa bilo najboljši, ko bi šel z njimi kak strokovni učitelj, ki bi se sam učil in kmete na vse potrebno opozarjal. Na Češkem in Moravskem bi se ravno tako začelo, sicer bi pa kmetje kmalu razumeli Čehe. Tako bi naši kmetje precej manj videli, toda veliko več znali, kar bi bilo v veliko korist našemu gospodarstvu.

Pri Čehih na Moravi.

Ko smo bili že na Dunaju, smo hoteli še kaj več videti. Podali smo se torej proti severu v rodovitno moravsko deželo. Na obeh straneh železnice se je razprostiralo širno polje, ki sega še v ogrsko nižavo. Po dolgi vožnji smo prišli v Kromeriž, mesto, ki ima okoli 20.000 ljudi, toda tri gimnazije, dve realki, pripravnico za učitelje, najboljšo mlekarško šolo na Avstrijskem, lepo kmetijsko in gospodinjstvo šolo, razne tovarne in imeniten grad, kjer je naš cesar leta 1848 nastopil vlado. Vsega vam tako ne morem povedati. Da bi še kaj več zvedel o gospodarstvu, sem poklical p. Šestaka, nadškofovega oskrbnika v Kromerižu, ki me je zelo ljubезnjivo sprejel, dal potrebna pojasnila in obljubil osebno pokazati gospodarstvo po nadškofovih posestvih. Ko sem se vračal, mi je dal za kažipot v hotel mladega ljubезnjivega bogoslovca. V hotelu je ta gospod kar naenkrat izginil. Kmalu pa pride nazaj s sporočilom, da čaka »brate Slovinc« večja družba.

Bili so tam možje naše stranke, duhovniki, uradniki, profesorji, cvet kromeriške inteligence. Da bi videli, kako so naš prijazno sprejeli! Še nikdar sè nismo na tujem tako domače čutili. Bilo je ravno tako, kakor bi prišel v domači deželi k najboljšim prijateljem. Pravili so včasih, da so Čehi bolj odurni, zdaj smo sami videli, da so res kri od naše krvi, meso od našega mesa. Tu se kaže ista veselost, šegavost in dobro srce, kakor ga navadno vidimo pri našem ljudstvu.

Veselo so peli svoje krasne pesmi, saj gori vse poje in dobro poje. Drugi dan je prišel na slavnostni večer tudi kromeriški prošt, poslanec Stojan, ki je bil nekaj ur v naši družini. Okregal nas je, da mu nismo poprej pisali, ker bi sestavil program za natančno poučevanje celega okraja. O tem poslanecu Stojanu so pripovedovali ljudje čudne reči. Na vse zgodaj pridejo cele procesije ljudi k njemu, katerim dela razne prošnje in daje nasvete. Piše na dan po 100 do 200 pisem. Cele skladovnice jih nesejo na pošto, vse le za občni blagor. Pravili so pa tudi, da skoro ni-

koli nima posebno veliko denarja, čeprav je prošt in poslanec zraven; vse mu reveži poberejo. Ljudje ga imajo kakor za očeta. S ponosom pripoveduje: Dr. Stojan je le eden na svetu. Meni je bilo pa jasno, da je to duhovnik, ki je iz ljubезni do Boga in svojega naroda vse žrtvoval. To more v taki meri storiti le katoliški duhovnik. Toda ne le p. Stojan, prav vsi so bili pripravljani nam izkazati vsako uslugo.

Drugi dan smo začeli študirati gospodarske razmere. Videli smo res vzorno mlekarško šolo. Vse lepo urejeno, delo natančno, izdelki, posebno mehki siri, ki se v čeških mlekarinah izdelujejo v veliki množini, prav izvrstni. Le draga, silno draga je morala biti naprava. Vse stane skupno čez 1 milijon. Mleka imajo iz bližnje okolice 1500 do 3000 litrov na dan. Stalno imajo brez učiteljev in učencev okoli dvajset oseb nastavljenih, ki seveda lahko delajo. Za naše razmere bi bila taka šola veliko predraga. Toda učenci, ki pridejo iz te šole, razumejo dobro svoje delo. Moravske mlekarne imajo najboljši glas v celi državi.

Gori na Moravskem imajo tudi dosti veleposestva. Nekateri veleposestniki imajo do 40.000 ha najboljše zemlje. Ta veleposestva imajo prav vzorna gospodarstva, od katerih so se kmetje učili dobro kmetovati. Graščaki so napravili lepo živino, kmetje tudi, začeli so s stroji, ko ni bilo delavcev, v vsaki vasi imajo zdaj kmetje zadrušne stroje, začeli so rabiti umetna gnojila, kmetje tudi, ker so videli, da nese, napravili so tovarne za sladkor, pivo ali špirit. Na mnogih krajih so kmetje osnovali lastne tovarne za sladkor ali pivo. Če to ni kazalo, so si pa prebrisaní Hanaki že pri prodaji pese izgovorili, da morajo dobiti vse ostanke pese, Nemci jim pravijo »Rübenschnitte«, nazaj za krmiljenje živine.

Tako je bilo ravno veleposestvo tamošnjim kmetom za pravo šolo dobrega kmetijstva. Zdaj se graščaki in kmetje splošno dobro razumejo. Sam sem videl, kako so prišli kmetje gledat novi plug na par, ki je veljal 85.000 K. Tam morajo skoro vse polje izorati zelo globoko. Za sladkor, peso se orje 40 cm globoko. Izorati je pa treba ječmenšic ali pšenišic že koncem poletja, da se do spomladi zemlja izrahlja. Poprej so vpregali do tri pare volov ali konjev za to oranje. Če pomislite, da seje gori navadni kmet sladkorno peso na 4 ha, ali po računu našega kmeta na 40 mernikov pesejanja, veleposestvo pa 10- do 100krat toliko, potem si lahko mislite, koliko dela je dalo tako oranje. Precej ko so iznašli stroje za oranje, so se jih oprijeli prav z veseljem povsod v Hani tudi kmetje. Zdaj vidijo, da se z velikimi stroji še boljše dela, kakor z malimi. Vsled letošnje suše je bila zemlja tako suha, da bi je 40 cm globoko ne bili orali niti trije pari konjev.

Pripeljali so torej velik stroj na paro, ga zakurili, dejali plug na železno vrv, po kateri je dohajala para kot gonilna moč. Vsedli so se še trije možaki

na stroj, ki jo je kar igraje rezal po četrto ure dolgi njivi in napravil štiri velike brazde. Tudi v največji suši izorje ta plug do 16 oralov na dan.

Kmetje so prišli gledat, računali, koliko se prihrani na delavcih, denarju in času, ter sami najeli stroj za oranje svojih njiv. To je moderno gospodarstvo, kjer kmetje opazujejo, mislijo in posnemajo.

Videli smo tudi velike hleve veleposestnikov, kjer imajo v enem hlevu do 80 najlepših krav in enega ali dva bika. Krave dajo 2000 do 4000 litrov mleka na leto, povprečno pa 2600 litrov. Govorili smo tudi z oskrbnikom, modrim in izkušenim možem, ki je prejšnja leta sam kupil veliko krav v Švici in na Tirolskem. Celi hlev je bil poln one sive pasme, kateri so montafonske pasme zelo podobne. »Glejte«, pravi, »vse te drage krave mo amo stran spraviti, ker je vse bolno, vse je tično. Tuja živina je premehka, ni za nas. Mleka imajo krave res veliko, pa kaj pomaga, ko ravno zaradi dobre mlečnosti še pred bolne postanejo. Letošnja kuga jih je skoro popolno končala. Zdaj bomo zaredili zopet domače hanaško pleme, ki je v vsakem oziru najboljše.« — »Kaj pa menite o simodolcih?« — »Ti so še slabši in bolj občutljivi. Pustite jih, naj jih imajo, kjer hočejo, za nas niso. Če hočete imeti dobro in zdravo živino, izberite najboljša domača teleta in te pravilno izredite, pa boste imeli najlepšo živino.« Meni se je tudi pametno zdelo, najprej domače pasmo izboljšati in se te držati. Na barvo pa gori prav nič ne gledajo, dasiravno imajo vsi živino ene barve, to pa le vsled tega, ker se je izkazalo, da je ta pasma za kmeta najboljša, kar bo nazadnje tudi pri nas obveljalo. Barva bo pri dobri reji sama prišla.

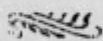
Videli smo tudi velik kravji hlev, kjer so krave samo za molžo. Nemci pravijo takim gospodarstvom »Abmelkwirtschaft«. V okolici se nakupijo breje krave ali pa krave s teletom, se prav dobro krmijo z odpadki iz domačih tovarn, da krmiljenje ni posebno drago. Krava mora imeti najmanj 6 kg mleka na dan. Mnoge ohranijo to množino dva do tri leta. Ker se jako dobro krmijo, jo ni treba posebej pitati, ko jo je treba mesarju oddati. Pri posebno dobrih mlekaricah pa tudi izjemo napravijo ter jih še za pleme porabijo. Ravno v teh hlevih sem videl prav lepega bika. Tako gospodarstvo je mogoče le tam peljati, kjer se mleko dobro proda. Res je škoda za kmetijstvo, da koljejo najboljše mlekarice že po prvem ali drugem teletu, nasprotno je pa res, da kmet na ta način najlažje proda slabo živino. Z veliko porabo molznih krav se pa tudi cena krav zelo dvigne. To je pa zopet dobiček za kmeta, ki je bolj oddaljen od mest in ne more mleka tako ugodno prodati.

Na Moravskem so zelo tožili čez letošnjo sušo. Dobra 2 meseca niso imeli izdatnega dežja. Primanjkovalo je zelene krme. Na veleposestvu nam je kazal oskrbnik turšico, katero gori ve-

činoma zeleno živini pokrmijo. »Druga leta bi to zadostovalo za sedem tednov, letos še za tri dni ne bo. Drugod je še slabše.« Tudi sladkorna pesa je bila za polovico manjša.

Ogledali smo v Kromerizu norišnico. To vam imajo palače, ki bi se še cesarskemu namestniku podale, ne le ene, ampak celo vrsto. Menda je vse stalo že 7 milijonov. S stroji kuhajo — brez peči v kuhinji, pečejo kruh, pečejo, kurijo, vse se dela s centralno kurjavo. Pisker za juho drži skoro dva polovnjaka. Premoga zgori vsak dan malo manj kakor za en vagon. Toda mora se reči, da ni nikjer potrate ali kake nepotrebne reči. Držali so se le pametnega gesla: Kar se naredi, se mora dobro narediti. V hiši imajo tudi prav lepo kapelico in posebno gledališče, kjer norci igrajo in plešejo. Meni se je malo čudno zdelo, da imajo norci igre in ples. Toda naš spremljevalec, p. Pavlik, do katerega imajo vsi reveži posebno zaupanje, nam je pravil, da to prav dobro vpliva. Ta dobri dušni oskrbnik nam je žrtvoval skoro celo dopoldne.

Povsod se kaže, da so Čehi pametni ljudje. Kar pri norišnici so si nakupili veliko sveta in napravili tam lepe njive in travnike. Redijo svojo živino in imajo polne svinjake najlepših prašičev, katere s samimi pomijami lahko spytajo, ko imajo v hiši do 1500 norcev. — »Kaj toliko?« — »Seveda! Pa so še dve drugi norišnici.« — »Kje je vzrok, da se tolikim duh omrača?« — »Večji del alkohola in nečistost.« — Torej to čaka tudi moje rojake, če ne bodo bolj pametni.

Posredovalnica za prodajo živine na Dunaju.

Ko sem ogledoval goveji semenj na Dunaju, mi je prišlo na misel, da bi bilo prav dobro, ko bi našo živino gori poslali. To skrivno željo sem že pred omenil pri visokem gospodu v ministristvu. »Potem pa pojdite pogledat našo posredovalnico za prodajo živine.« — »To bi bilo nekaj za nas,« sem si mislil in hitro smo jo oddrdrali proti posredovalnici, ki se nahaja zraven semnja.

Gospodje v posredovalnici so nas silno prijazno sprejeli. Spolnilo se je tudi pri nas: »Slovan povsod brate ima« — naleteli smo na prijaznega Poljaka, kateremu smo povedali, da bi radi spravili živino iz južnih krajev na Dunaj. »Kar sem z njo! mi vam vse prodamo.« — Imel sem pa strah, da bi se nam znalo pri tej kupčiji slabo goditi. Dunaj je po železnici 445 km daleč od Ljubljane, skoraj 100 ur, mešetarji so zviti, prekupci in mesarji tudi niso neumni, naš gospodar pa ljubi le gotov denar, če ga je tudi malo manj. Zdaj bo pa še ta centrala hotela imeti svoje procente.

Gospodje tam v dunajski centrali so pa dejali tako: »Mi ne maramo no-

benega dobička. Ne bote radi verjeli, ker poznamo ljudi po svetu, ki le za zaslužkom tišijo. Pa le poslušajte naprej: Ministrstvo da za dobro prodajo živine vsako leto 1 milijon kron. Naš zavod je središče za celo Avstrijsko. Ne iščemo nobenega dobička, ne zaslužka, ker ga ne potrebujemo. (Seveda z milijonom se da že precej narediti, mi bi tudi.) Centrala je le zato tukaj, da kmetu pomaga živino brez prekupcev naravnost mestnemu mesarju prodati.« To je pa že nekaj čisto drugega. Ako vlada vse delo sama plača iz davkov cele države, je pa verjetno, da bi se nekaj res znalo doseči za našega kmeta.

Nam pa še vendar ni bilo zadosti jasno, kako delajo, zato smo hoteli zvedeti, kako se vse uravnava, da ni lastnik, ki pošlje živino, na škodi. Na vprašanje so nam še vse drugo povedali.

Centrala ne kupuje na lastni račun živine. Ker ne išče svojega dobička, more le posredovati pri prodaji. Namen ji je torej od kmetov poslano živino na dunajski postaji sprejeti, nakrmiti, na semnju dobro prodati in skupljeni denar poslati gospodarjem.

Sprejema vsakovrstno živino: goved, ovce, prašiče in teleta, živo ali zaklano. Ta posredovalnica je le za kmete ali gospodarske zadrage na kmetih. V vsakem okraju, kjer bi hoteli kmetje poskusiti potom centrale prodati svojo živino, nastavi zadruga svojega zaupnika. Pravzaprav so to zaupniki dunajske centrale, ki so nastavljeni na priporočilo deželnih zvez. Ta zaupnik je potem duša vse kupčije. Če on dobro razume in je vnet za vnovčenje živine, se bo ta kupčija gotovo dobro obnesla. Saj zastoj ne bo delal, od vsake prodane živine dobi svoj določeni zaslužek. Naenkrat ne bo bogat, če bo pa pošteno delal, zna tudi v tej kupčiji nekaj zaslužiti. Tem zaupnikom sporoča centrala, kakšno ceno ima živina na Dunaju. Kdaj je treba poslati, da se boljše proda. Dunajska centrala hoče zaupnike najprej sama v šolo vzeti, da bodo znali kmetom prav svetovati, kako in kdaj se prodaja. Zaupnik mora poznati živino svojega okoliša in opozoriti gospodarje, kdaj bi bilo treba prodati. Naši gospodarji pa te reči že sami dobro vedo. Najboljše bo torej, če se vsak gospodar oglasi pri zaupniku in pove, kakšno živino ima na prodaj. Ko je živine za en vagon, se lahko odpošlje.

Zaupniki se pa morajo naučiti tudi živino razvrstiti. Vsak sicer meni, da je njegova živina najlepša, vendar ve vsak, da je velik razloček v ceni med debelo in suho živaljo. Morebiti bo najbolj kazalo to razvrščitev kar Dunajčanom prepustiti. Nikdar pa ne smejo ti zaupniki kupovati živine na lastni račun ali delati za kakega mesarja še posebej. Pri človeški slabosti bi mu lahko prišle skušnjave. — Bolna živina se ne sme nikdar na Dunaj poslati, ker so Dunajčani v tem zelo natančni in bi imel vsak, kdor bi kaj takega poskušal, le znatno škodo.

Ko so kmetje priglasili svojo živino, mora zaupnik centrali sporočiti, da se živina lahko precej odpošlje. Na dunajskem trgu se mora vsaka živina, ki se na semenj postavi, zgledati poprej pri tržnem uradu, goveja živina že prejšnji dan do 2. ure popoldne, prašiči in teleta pa isti dan eno uro pred začetkom semnja. Centrala mora vedeti pri goveji živini dva dni, pri prašičih in teletih pred semnjem. Če je živine obilo, je cena vselej nizka. Za naše kraje bi bilo treba nalagati govejo živino v soboto zjutraj, prašiče pa tudi v soboto popoldne. Sicer se pa lahko na vsaki postaji poizve, kdaj mora vagon naprej, da bo živina pravočasno na Dunaju. Za govejo živino je trg vsak ponedeljek, torej mora biti vsa živina že v nedeljo popoldne na Dunaju, da se nakrmi in odpočije. Za prašiče in teleta je trg v torek, torej mora biti pošiljatev gori v ponedeljek popoldne.

Gospodarji priženejo svojo živino na postajo. Če ni na postaji velike tehtnice, se mora živina drugod iztehtati. Tu ne pomaga prav nič živino prav nabasati, ker bo dobil plačano po dunajski tehtnici. Če je blizu Dunaja, se ne sme tisti dan, ko se odpošlje, nič nakrmiti. Pri nas je pa krmljenje potrebno. — Nekaj izgubi vsaka živina na teži. Pri centrali so nam pokazali številke. Pri goveji živini se pozna vpadek 40 do 70 kg. Če jo je ravno prej napajal, gre potem veliko več v kalo. Pri prašičih je tudi zelo različno od 5 do 30 kg.

Zaupnik zaznamuje na postaji živino vsacega posestnika. Vsa živina enega posestnika dobi isto rimsko številko I., II., III. itd., kolikor je posestnikov. Živina istega posestnika se pa še zaznamuje z navadnimi številkami. Trije voli enega gospodarja bodo torej imeli, če vzamemo, da je tretji pošiljavec: III. 1., III. 2., III. 3.

Pri goveji živini se ta znamenja na dlaki izrežejo na desnem stegnu, pri prešičih in teletih se pa zaznamujejo na koži približno kakor zaboji na železnici. Za prešiče imajo mnogi posebne klešče, s katerimi vtisnejo znamenje na uho. V resnici se uho s temi znamenji popolno prebode.

Ker so ljudje lakomni in bi radi veliko zaslužili, se je bati, da bi preveč živali v vagon naložili. Mnogi so to res poizkusili. Včasih se sponese, včasih je pa tudi smola. V letošnji vročini so večkrat pripeljali na Dunaj skoro tretjino poginjenih prešičev. Določeno je natančno, koliko se sme živine poslati v enem vagonu.

Naš navadni vagon ima 16 kvadratnih metrov. Centrala je določila, da se sme le določeno število živali nakladati. Govedo do 500 kg žive teže potrebuje 1—1,5 m² prostora. V en vagon bi šlo take živine 10 do 12 glav. Nad 500 kg teže 1,5—2 m² prostora, torej bi se smelo notri djeti 8 do 10 glav.

Če so prešiči težki do 75 kg, gre do trije na 1 m², torej jih gre na vagon 48; če se pa napravi etaža, še eno nadstropje v vagonu, pa tudi 96.

Nadalje gredo od 75 do 100 kg težki prešiči 5 na 2 m²; od 100 do 125 kg težki 2 na 1 m², 125 do 150 kg trije na 2 m², čez 150 kg 1 na 1 m². Boljše je malo manj naložiti, da ni nesreče pri vožnji. Če se je pravilno naložilo, se ni bati nobene nesreče na železnici. Pri nas trgovci navadno odtegnejo kmetu 1 K kakor zavarovalnino za čas vožnje. Navadno jih nikjer ne zavarujejo, temveč denar kar sami spravijo. Zato pa morajo tudi slučajne nesreče sami trpeti. — Dunajska centrala pa ima v tem lep red. Ako se ji brzojavno sporoči število prešičev, jih sama zavaruje. Vso škodo dobi kmet povrnjeno. Našim gospodarjem, ki imajo strah, kaj se bo na potu godilo, se bo s tem kamen od srca odvalil.

Zaupniki morajo gledati, da je v vagonu nastlano živini z žaganjem, drobnim peskom ali slamo. Nekateri rabijo tudi zdrobljeno šoto. Poleti naj bo vagon na obe strani odprt. Najboljše je, če se pošlje živina ene vrste, torej 1 vagon volov, eden prašičev, telet itd. Če se pošljejo biki, krave in voli skupaj, morajo biti dobro pregrajeni. V tolažbo vam še povem, da se lahko pošljejo v istem vagonu goveja živina in prešiči. Le dobro ločeni morajo biti. Pri vsakem vagonu naj bi šel en spremljevalec zraven, ki ima prsto vožnjo, da pazi na živino in jo pravočasno krmi in napaja, če je treba. Železničarji večkrat na take reči pozabijo.

Ako se meso pošlje, naj se spravi v vreče. Če se pošljejo zaklani prešiči ali teleta, kar bo pozimi najboljše in najcenejše, se ravnotako zaznamujejo, kakor je bilo zgoraj povedano. Naslov se napravi na: Landwirtschaftliche Viehverwertungstelle in Wien, Station Wien St. Marx der St. E. G.

Živina se postavi po centrali na trg, proda in precej plača. Pošiljavcu se zaračuni vožnja, pristojbina za hlev in semenj, krma, stroški pri prevzetju živali in delo, poštnino ter znesek za zaupnika. Vse to bo pa skupaj komaj toliko znašalo, kakor se pri nas plača za mešetarja in navadni likof.

Treba bo poizkusiti, da se otresemo raznih pijavk, ki dobro žive z našim delom.

6 milijonov za povzdigo kmetijstva.

Vsled postave z dne 19. decembra 1909, drž. zak št 222, se ima od l. 1910. do 1918. dati vsako leto 6 milijonov za povzdigo kmetijstva iz državnega zaklada. Pri tem se pa ne smejo druge podpore okrajšati ali opustiti. Ker kmetje večinoma ne vedo, zakaj je v resnici ta denar določen, navajamo iz državnega računa natančne podatke. Določeno je:

1. Za povzdigo kmetijstva, gozdarstva in zadružništva 1.100.000 K.
2. Za razstave 63.000 K.
3. Za povzdigo rastlinstva (žito, fižol itd.) 460.000 K.

4. Za povzdigo krmil (Futterbau) t. j. travnikov, pese, krompirja 230.000 kron.

5. Za povzdigo vinarstva, sadjarstva, vrtnarstva in zelenjarstva 480.000 kron.

6. Za povzdigo lanarstva 213.300 K.

7. Za pogozdovanje 800.000 K.

8. Za povzdigo govedoreje 1.430.000 kron.

9. Za povzdigo mlekarstva 390.000 kron.

10. Za povzdigo prašičo-, kozo-, ovčje- in zajčjereje 504.000 K.

11. Za povzdigo svilarstva 57.000 K.

12. Za izboljšanje planin 400.000 K.

13. Za izboljšanje delav. razmer na kmetih 24.000 K.

14. Za omejitvev draginje 200.000 K.

Po imenovani postavi se ima poljedelsko ministrstvo dogovoriti z deželnimi odbori posameznih kronovin, kako se ima znesek, ki odpade na vsako deželo, porabiti.

Lanarstvo se pospešuje na Češkem in Moravskem, tudi znesek za povzdigo rastlinstva se je večinoma gori porabil, svilarstvo pa cvete le v južnih deželah. To je nazadnje vse eno za naše dežele, da le mi dobimo onidel, 133.000 K, ki pride na nas po množini živine. Napačno bi pa bilo, ko bi se porabil ta denar, ki je po postavi namenjen le povzdigi kmetijstva, v druge manj važne namene. Važne so planine, toda v primeri z vsem gospodarstvom so vendar le mali, neznatni del.

Iz teh številka pa vsak tudi lahko vidi, za katere namene se da podpora dobiti. Povdarjati je zlasti treba splošno povzdigo kmetijstva, sadjarstvo in vrtnarstvo. Če si kdo zasnuje lep sadni vrt, more po vsej pravici podpore pričakovati.

Za prodajo živine je bilo določenih 1 milijon kron. Vlada hoče vpeljati edino pravo prodajo od kmeta do zadnjega mesarja. Centrala za vnovčenje živine je zavoljo tega vsa od ministrstva plačana. Vlani niso veliko od tega porabili, ker se je vse šele začelo. Letos se živina že prav živahno prodaja.

Tržni pregled.

Kupčija se v zadnjem času za kmeta le na slabo obrača. Kadar pri drugih panogah gospodarstva primanjkuje sirovina za izdelke, se kaj naglo blago podraži. Pri kmetu je ravno narobe. Če je za živino malo krme pridelal, bi imela cena živine višja biti, da bo mogel gospodar shajati. V resnici pa takrat vselej pade, ker vsi tišijo z živino naprej.

Zivinoreja je v prvi vrsti odvisna od letine, torej tudi od vremena.

Ker niso imeli letos pri nas na Gorenjskem, v severnih deželah cesarstva, na Nemškem in po celi Evropi skoro nič otave, malo pese in krompirja, je cena goveje živine šla precej nazaj. Kakor zdaj kaže, ne bi cena govedi več

padla, ker nimajo kmetje veliko več na prodaj. Saj so pri letošnjem štetju našli čez 300.000 glav goveje živine manj, kakor pred desetimi leti.

Plačevali so 23. oktobra na Dunaju ogrske mastne vole 82—94, prima 96 do 106, gališke 96—104, prima 105—109, najdražje tudi 116—120, krave in biki 76—98, suho živino (za kosti) 58—76 vinarjev. Skupno je bilo na semnju 2596 glav. Cena je ostala pri starem.

Pričakovati bi smeli, da bodo mesarji znižali vsled nižje cene živine tudi mesne cene, pa nismo o tem še ničesar slišali.

Mleko gre še vedno naprej v ceni. V Pragi so poskočili trgovci kar za 4 vinarje pri litru. Na drobno ga tam prodajajo po 34 vin, kar je še vedno cenejše kakor vino ali pivo. Na Nemškem je mleko precej cenejše. V Monakovem ga prodajajo po 26 vin. in to šele po hudi vojski med kmeti in meščani, ki se je nazadnje vendar mirno končala. V Berlinu je liter po 31 vin.

V hujskih mlečnih težavah je Pariz, ki rabi na dan 1.100.000 litrov mleka. Pomanjkanje je bilo tako občutljivo, da so morale oblasti potrebno ukreniti, da so družine z otroci dobile zadosti mleka. Tudi mlečnim izdelkom gredo cene naprej. Za maslo ponujajo danes 320 do 340, za zimo tudi do 350 K. Na Dunaju masla stalno primanjkuje. Dansko maslo se plačuje po 392, holandsko po 587 K. Polemendolski sir (ki je že vležan), se plača 190 do 195 K, grojer 175 do 180 K.

Prešiči so v ceni zelo padli. Po mestih se pritožujejo, da primanjkuje mesa, v resnici se ni bilo nikdar toliko prešičev na semnjih, kakor v zadnjem času. Na Dunaju je padla cena približno za 7 do 10 vin. Naši prekupci so šli nazaj za 20 do 30 vin. Doma se prodajajo najboljši po 102 do 105 vin. Na Dunaju so pa plačevali 24. oktobra: debele 134 do 136, srednje in stare 129 do 130, lahke 120 do 126 vin. Na trgu je bilo 14.902 živali. Dasi jih je bilo 1100 manj, kakor prejšni teden, je vendar ostala cena neizpremenjena.

Čudno je, da se ljudje toliko pritožujejo čez draginjo, ko nam daje finančni minister vesela poročila, da se je letos v sedmih mesecih kljub znatno višjim cenam pokadilo za sedem milijonov kron več cigar, kakor lani, dasi ravno so smodke letos precej dražje. Indirektni davki so znašali letos za 55 milijonov več kakor lani do avgusta, direktni pa za 9 milijonov. To vendar ni znamenje revščine. Gotovo plača kmet primeroma najmanj za cigare in najmanj za direktne davke, ker je najbolj reven.

Žitne cene so šle malo naprej in so zdaj obstale. Rusija izvaža skoro desetkrat manj kakor lansko leto. Prekupci se boje, da bo sedanja vojska med Lahi in Turki znala biti za žitne ladje nevarna in nočejo pošiljati blaga. Deloma je pa imela Rusija res slabo letino. Nemci se zelo jeze, ker ruski trgovci nočejo držati žitnih sklepov. Spomladi so ruski judje že letošnje jesensko žito

prodali na sklep, zdaj nočejo pogodbe izpolniti. Tožiti pa nobeden noče, ker niso ruske pravne razmere v najboljšem redu, če smemo Nemcem verjeti. Tudi v Argentini kaže bolj na slabo, ker je mraz precej škode napravil. Splošno pa pravijo, da je letos več žita, kakor lani. Izmed vseh vrst je v ceni najbolj turšica poskočila. Suho turšico prodajajo zdaj za 20 do 21 K. Navadno smo tudi v našo deželo dobili veliko koruze iz Ogrske in Hrvaške. Letos so imeli Ogrji prav slab pridelek. V sosedni Rumunski je pa toliko turšice, kakor še nikdar poprej.

Turšico rabijo tudi za napravo špirta, kakor tudi rž in krompir. Iz 100 kg turšice se napravi do 18 litrov čistega špirta. Ker je krompir izvanredno drag, plačujejo ga 9—12 K 1 q, so prosili tovarnarji špirta, da bi smeli uvažati brez carine rumunsko turšico, seveda le za špirit, da bo krompir ljudstvo za hrano porabilo. No, mi poznamo junake, katerim je zdaj krompir predrag in bi radi špirit poceni kuhali.

Teško pa čuti to draginjo turšice naše revno ljudstvo, katero jo rabi za hrano. Ker je bil letošnji pridelek tako slab, kakor že dolgo poprej ne, bi bilo gotovo umestno, da se zniža ali za eno leto odpravi carina na turšico, ki znaša 4 K. Še bolj bi bili za to dobroto hvaležni prešičerejci, katerim primanjkuje oblo-de. Ako si upajo tovarne kaj takega zahtevati, smo mi še veliko bolj upravičeni.

Na Dunaju so pročevali 24. oktobra pšenico: najboljšo ogrsko 25'20—25'80, domačo 24'10—24'70, ječmen najboljši moravski 20—21'50, navadni 17'40—20. Ogrska turšica 19'80—20'20, oves 19'70—20'30.

Fizola je bilo letos povsod zelo malo, vzela ga je suša. Niti peti del navadnega pridelka niso spravili letos naši kmetje. Potem se še čudijo, če vlada po kmetih revščina.

Petrolejov kartel se krha. Nekaterim tovarnam so premalo blaga dopustili, da hočejo zdaj kar na svojo roko začeti. Sploh smo pa s karteli zelo obla-

godarjeni. Le v naši državi jih je zdaj 120. Razne tovarne so v zadnjih letih povzdignile cene za 100 do 150 odstotkov.

Posebno zanimiva je bila v zadnjem času trgovina z železom. Kakor znano, varuje naša država domače železo s carino 6'50 K za 100 kg. Kapitalisti so spravljali dividende 30 do 40%. Ko so začeli letos v delegacijah ropotati, kako železni kartel ljudstvo in državo odira, je predlagal sam ravnatelj kartela, da se zniža cena pri 1 q za 1 K. Delničarji so se bali za dobiček in določili, da se za vzhodni del države zniža cena pri 1 q za 25 vin., za 50 vin. v zahodnih deželah.

Država je dovolila znižane vozne tarife za prepeljavo živine, krmil in gnojil za 50%, da se vse to zdaj za polovico cenejše vozi. Toda prav takrat so tovarne in trgovci zvišali ceno krmil, da ne bo imel kmet od znižane vožnje skoro prav ničesar. Dobiček se bo prijel le tovarni in trgovcev.

Rlagajne in pisarne c. kr. priv. splošne prometne banke
podružnice v Ljubljani, prej J. C. MAYER
se od 6. novembra t.l. ne nahajajo več v Stritarjevi ulici 6, temveč
v novih prostorih, vogal Marijin trg — Sv. Petra cesta
(v hiši zavarovalne družbe „Assicurazioni Generali“).

3257

Iščem mlekarno katera bi bila pripravljena napraviti letni sklep za ves izdelek čajevega masla, kupujem tudi vsako množino domačega sira M. Šiler, trgovina z deželnimi pridelki, Kranj, Gorenjsko. 3208

Razpisuje se služba organista in cerkvenika za župnijo Ajdovec pri Žužemberku. Nastopi se lahko takoj. Pojasnila daje tamošnji župnik. 3206

Proda se iz proste roke 3239
št. 52 na Bohinjski Bistrici z lepim vrtom, tremi gozdnimi parcelami in občinskimi pravicami. Ponudbe naj se naslovijo na lastnico Jero Žen, Sava, h. št. 155 pri Jesenicah na Gorenjskem.

hiša

Zastopniki in potovalci!

za obiske zasebnih prodajalcev s suknenim blagom za gospode in dame se sprejmo proti visoki proviziji event. pozneje stalno pri prvi razpoš. blags. Ponudbe pod: „Weltfirma 92462“ na anončno pisarno M. Dukas Nachf. Dunaj 1/1. 2714
Nauav. mskup. Ustanovlj. 1870.

Ostanke

parbena za ženske oblake po 20 m močan K 10 zelo trgače K 12 posebno fine K 14 razpošilja Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki v Celju.

Sirolin "Roche"

se je tisočkrat preizkusil pri

pljučnem kataru

zgodnjem in zastarelem

kašlju, oslovskem kašlju in po vnetju pljuč.

Prost omamljivih sredstev.

2248

Uradna ure od 9. do 12. dop. in od 2. do 5. pop.

Ustredni banka Podružnica
Českých spořitelén v TRSTU
Osredn. banka Českých spořitelén. Piazza del Ponterosse 2.

Vloge na knjižice: Premijne vloge:
4 1/4 % | **5 1/4 %**

Vloge v tekočem računu in vloge fikane najugodnejše.
Bančno trgovanje vseh vrst. 135 52-1
Oddelek za vadje in kavcije.

Uradna ure od 9. do 12. dop. in od 2. do 5. pop.

Proti proviziji se sprejmejo v vseh krajih

krajevni zastopniki

od nekega prvega bančnega zavoda za prodajo postavno dovoljenih srečk proti plačilu v mesečnih obrokih. Osebe ki v tej stroki delujejo, dobe popolnoma posebno ugodne pogoje. Ponudbe pod šifro: »Visok zaslužek 577« na Haasenstein & Vogler A. G., Dunaj I. 2646

! Ceni fotograf. aparati !

Kompletni fotograf. aparati dajo zanesljeno dobre slike, s ploščami, papirjem, kemikalijami in podukom velikost slik 6 x 9 cm K 1-90, 9 x 12 cm K 3-80, 5-70, 9-70 itd. (poština posebej). 1878

Natančne krasne kamere in dvojni anastigmati nedosežni in poceni!

Rabljeni aparati in objektivni znanih tvrdk zelo poceni! Glavni ceniki obsegajo 130 strani zastoj, ravnotako priloznostni ceniki.

Elfr. Birnbaum tovarena fotograf. aparatov Hirschberg 326, Češko.

Zelo lep zaslužek

pri nabiranju gozdnega praprota (spodlesnice, stelje, mala praprota). Cena tisoč peres 80 v do 2 K. Več pisмено. Vzorci na razpolago. M. Jacobi in A. Maček, Ribnica (Dolenjsko). 2949

Hrastove sode

v vseh velikostih, sveže in rabljene. Obavljata razceenje tovarna za sode

Emil Pick, Praga-Michle

Komisijaska zaloga se odda pod ugodnimi pogoji i solidnim zastopnikom. 3189

Ura bučilka s križem

St. 4518. Iz kakovost 30 ur bloča, bje pol in cele ure, buči, z nam. kazalcem, lepo izrezana omarica s drnimi stebriči, s pisani, steklen. kazalnikom in svetilni podobami. 71 cm visoka in z zelo glasno do- nošč. cerkvena, zvoncec, komplet. s 3 zlatobronč. ura, uteži natančno regulir. K 10-40. St. 4548 1/2. S. pono. svetoč. kazalu. K 11-—. Strogo rečno 3 letno plačeno jamstvo. Nikak vizike! Zamena dovoljena ali denar nazaj! Razpošiljanje maravnost na zaslužke od priznanu najboljšu svetovne tvrdko

Jan Konrad

c. in kr. dvorni založni.

Brux št. 2732 (Češko).

Zahtevajte po dopisnici moj bogate ilustrovani glavni cenik s 4000 slikami, kateri so pošlje takoj zastonj in brezplačno!

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivoga skubljenega K 2-., boljsega K 2-40. pol belega prima K 2-80 belega K 4-., finega mlakega puha K 6. prvovrstnega K 7-., 8- in 9-60. Sivoga puha K 6-., 7-., belega finega K 10-., prsnega puha K 12- od pet kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelje

Iz gostega, trpeznega, ruderetega modrega ali belega inlet (nanking) blaga. 1 pernica 150 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavniceama, vsaka ca. 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim sivim, puhastim in trpeznim posteljinim perjem K 10-., 5 pol puhom K 20-., 14-., 16-., Posamezne vzglavnice K 3-., 3-50, 4-., Pernice 200 krat 150 cm velike K 12-., 15-., 18-., 20-., Vzglavnice 90x70 cm velike K 4-50, 5-., 5-50. Spod. pernice iz najbolj gradla za postelje 180x116 cm velike K 12- in 15-., razpošilja proti povzetju ali naprej vpačilu

Maks Berger Dešenica št. 412 a Češki les.

Nikak riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj. 1117

2408 I — Ustanovljeno 1832.

Priznana najboljša oljnate barve

zmlate s stroji najnovije sestave, prekašajo vsako konkurencu po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati velika površina, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann-za nasled. Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneča, taka in steklarskega kleja.

Zsloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

Kdor ima otroke, ta ve,

kolikokrat si isti nakopljejo pekoče mehurje, globoke rane in odtiske. Zdravniško priporočena, zdravilna krema za rane

„SIGMA“

ozdravi hitro in za- brani zastrupljenje krvi.

Dobi se samo od **deželne lekarne v Slovenski Bistrici.**

1 pušica stane K 1-20.

2852

popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dolgi estanki za 20 K in siner; 1 moderna obleka iz lista, 1 praktična obleka za hišna opraviila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpasnike, bluze itd.

popolnih srajc

vsebujejo moji 40 metrov dolgi rumbarški estanki tkanine lepo, dobro blago za 22 K. Ostali ostanki so pripravni za najboljšu opramo.

Razpošilja se po povzetju.

Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica **Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.**

Od estankov so na pošiljanu vzorci. Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franko. Vzorci se morajo vrniti.

Berite! Konec draginje!

Nova tvrdka

Josip Mysik razpošilja v Humpolcu

Največja trgovina te vrste.

Najnoviji modni levot od K 3-— dalje
Sloviti ledeni z obleko 4-—
Najnoviji kungars, trpežen 4-—
Mandarine blago za zimsko obleko 6-—
Angl raglan-leviot 5-—
Blago za u. forme in črno salon. obleko 5-—
Sevot in blago za damske obleke 2-—

Vzorci na zahtevo zastoj z obratno pošto.

Platnina in bombaževina po najnižjih eksportnih cenah.

St B 14. Konradovo platno, močan, debelostno domače platno, 76 cm široko, 1/2, kosa 1 1/2 m dol. K 7-—. Cel. kos 22 m dolg K 18-50. Siroče platno v bolji kakovosti kos 23 m dolg K 14-50, 16-50, 17-—
— St S 1. Shirting srednje deb. 84 cm širok, kos 20 m dolg K 15-—
bolje kakov. K 1-30, 19-—, 20-— St. C. S. Sifon, srednje močan, 82 cm šir, kos 20 m dolg. K 15-50, finejša kakovost K 16-50. Pošilja se po povzetju ali naprej plačilo.

JAN KONRAD,
c. kr. dvorni založnik v Bruxu 2744
Češko.

Bogate ilustrov. glavni cenik z nad 4000 slikami na zahtevo zastoj in franko.

Podpisani priporočajo zdravnikom in slavnim občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnih

kilnih in trebušnih pasov, ki urg. obvez in vate, kirurg. in med. instrumentov, aparatov, umetnih udov po meri in naročila, nogovic iz gumija ter drugih gumijevih pripav, bri- zgalnic, mehurjev itd. Narečila po pošti naj- natančneje in naglo. —

Lastna delavnica, zelo se lahko naroči po meri. (Za vprašanja po pošti naj se priloži znanost.)

K. PIOTROWSKI, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta št. 32, (Levčeva hiša.)

Kri! Najboljši zajutrek! 50% ohranijo in pridobe oni, ki

pijejo mesto kave, čaja, kakao, sladne kave, puro, samatoze, sanotogena, re- dilnih soli, mesnega izvlečka, juhinih do- datkov, otroške mo- ke itd. —

Sladin

dr. pl. Trnkoczy-a sladni čaj.

Moč!

Dobi se povsod 1/4 kg zavoj 50 v. Tudi pri tr- govcih. Po pošti najmanj

Zdravie!

5 zavojev v glav- ni zalogi lekar- narja pl. Trn- koczyja v Ljubljani.

17

Izdelane postelje iz rdečega postelnega in leta, prav dobro napolnjene. Pernica ali blazina 180 cm dolga, 116 cm široka K 10—, 12—, 15— in 18—, 2 metra dolga, 140 cm široka K 13—, 15—, 18—, 21— Zgijavnik 89 cm dolg, 58 cm širok K 3—, 350 in 4—; 70 cm dolg, 70 cm širok K 450 in 550. Izdelujem tudi po kakršnikoli drugi meri. Tridelni modroci iz žime za troje K 27—, 30—, 33—, 35—. Pošilja se poštnine prosto po povzetju od K 10— naprej. Zamenja ali nazaj se vzame le proti povratni poštni stroškov. 3151-6
Bene Akt Saehsel, Lobes 910 pri Piznu (Češko).

AUSTRO = AMERICANA

TRIEST NEW YORK

Putniki v Ameriko
Nateri kelijo dobri, po ceni in —
za neshljivo potovalni naj so obrnejo
na
Simona Smetelka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Kakovostnu Pojasnila doje se brezplačno.

Poceni nakup.

Dobro domače blago iz tkalnice pošiljam po povzetju vsakomur, kdor naznani kar potrebuje.

40—50 m ostankov za K 12—22.

Posebno prikladni so kot darila za bližnji in oddaljeni, da postane vsak moj odjemalce. Zajamčeno pralne tkanine v zelo lepih barvah, kanafaze, lanena platna za srajce, oksfords, krizete, šifone, brisače, tkane barhente pripravne za krila in obleke, delene, batiste, flanelo, cefire pripravne za bluze in obleke. Tudi zelo krasno modrikasto blago se lahko dobi v kosih 3 do 15 m.

Pišite 2666

Fr. Maršik-š, domačemu tkalcu
Češka Černa 104 pri Nachodu (Češko).

Serravallo^{vo}

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzročila slad do jedi, okrepča živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Največja izbira

postelnega perja

popolnoma novo oskubljeno od sivih gosi, 1/2 kg. K 1-40 razpošila za poskušnjo po pošti 3 kg. tudi več, proti pošt. povzetju, 1 velika pernica s puhom K 10—, pernica s puhom K 12-80, pernica s perjem K 1—, belo, oskubljeno perje K 2-40, polpuh K 3—, prvovrsten K 4—, siv puh K 3-20, zelo fini bel puh K 8—, vse ceneje kot drugod in gotovo novo. Vzglavnice nenapolnjene K 1—, pernice nenapolnjene K 2—.

Prva češka zaloga postelnega perja, oddelk na drobno Adolf Gans, Dunaj, Hernalis, Ottakringerstrasse 48-60. Prodajalna na debelo na dvorišču duno. Podružnici: Tiefer Graben II in Mariahilf, Amerlingstrasse 8.

Svarilo pred zmotami! - Prosim na ime in naslov paziti.

ADOLF GANS.

Dejni plašči za gospode, dame in otroke
la. Izvršitev!

Prvovrstno krojaško delo!

St. 850. Plašči za gospode iz dobrega nepremočlj. gladkega lodna za poletje in zimo v sivi ali olivni barvi z močnimi trakovi in odpenjaj. se kapuco, kompletni širok 115 120 125 cm dolg kom. K 16 K 17 K 18.

St. 855. Isti za dame z veliko kapuco, ki seže čez klobuk ali kapo, kompletni širok 115 120 125 cm dolg kom. K 17-25 18-25 19-25

Plašči za gospode in dame iz najfinjšega in najboljšega blaga v I. izvršitvi v mojem glavnem ceniku. — Plašči za deklice ali dočke. Kron 12—, 13—, 13-50, 14-50 v največji izbiri. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj! Pošilja po povzetju dobro znana najboljša svetovna tvrdka

JAN KONRAD
c. in kr. dvorni založnik, razpošiljalnica, Brūk Stev. 2742, Češko. Bogato ilustrovani glavni cenik s 4000 slikami na zahtevo vsakomur zastoj in poštnine prosto.

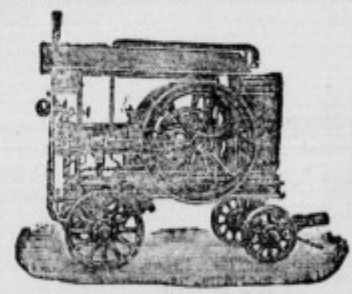
1 do 2 vinarja obratnih stroškov za uro in HP z mojim pat.

motorjem z močnim pri-tiskom in za surovo olje

od 16 HP naprej; 4 do 5 vin. pri mojih petrolinskih motorjih in petrolinskih lokomobilah, dalje 2—10 HP tudi stoječe motorje

Tvornica motorjev
L. WARCHALOWSKI
Dunaj III., Paulusgasse 1.

Na tisoče motorjev v obratu. Cenovniki gratis. Ugodni plačilni pogoji. V zalogi tudi že rabljeni petrolinovi motorji. 315

ALFA

2522

brzoparilniki za krmo so najboljši!

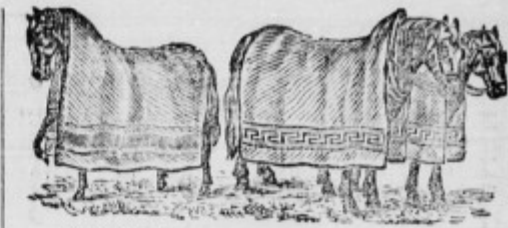
Nov izboljššan sestav!

Močna izpeljava popolnoma iz kovanega železa in železne pločevine.

Svari se pred cenejšimi in slabšimi ponaredbami iz litega železa!

Zahtevajte cenike! Dopisuje se slovensko!

Delniška družba **Alfa Separator** Dunaj XII. 3.

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni 4000 komadov takozvanih

vojaških kocev za konje

za ceno le K 4-40 komad in K 8-60 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuovina, temnosivi, okoli 150/200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. Razločno pisana naročila, ki se izvršujejo le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na

STEINER-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce

Dunaj II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastoj in franko. — Za neugaja-joče se zavežem vrniti naprej poslani denar. Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od kobilarne v Radavcu, Komornu in Brody-ju župnika Kolarja Tutz-u dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weichbergerja Ilsva, Grünwolda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Mankendorf, Sčienka Gerisdorf, lastnika umetnega mlina, Fohringerja in dr. 2855

Barhani, flanele

Blago za damske obleke, kanafas, cefir, oksford, platno, cajg za moške obleke, brisače, žepni robci in vse tkane izdelke dobavlja poceni tvrdka

Hudec & Lochman 2998
češka tkalnica in razpošiljalna v Novem Mestu ob Met. (Češko). Vzorec na zahtevanje zastoj in franko. Naročila od K 20— naprej franko.

Daje po

4³/₄ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - po 4³/₄ % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesečnih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

2853

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Avstrijska družba z omej. jamstvom za Benz-motorje, Dunaj X., Mannhartgasse 4.

Laksusaufomobili

DINAMI

BENZ

- DIESEL -
- SESALNI PLINO -
- BENZOL -
- NASUROVO OLJE -
- BENZIN -
- ELEKTRO -

MOTORJI

Kompletne
Električne centrale

Tovorni in Spedijski vozovi

856

Glavno zastopstvo za Kranjsko: Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave, Ljubljana, Dunajska cesta. Istotam so motorji na ogled.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Lenarni promet do 31. decembra 1910
čez 87 milijonov kron.

Lastna glavnica K 608.996.84

Stanje vlog dne 31. decembra 1910
čez 21 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

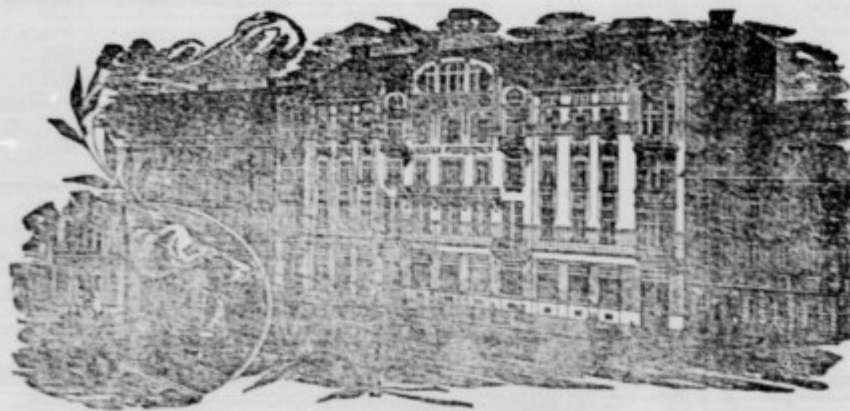
6

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne
vloge vsak delavnik
od 8. ure zjutraj do
1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4¹/₂ %

brez kakega odbitka,
tako da prejme vložnik
od vsakih vloženih
100 kron čistih
4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so
poštno-hran. položnice na
razpolaganje. Sprejema tudi
vloge od svojih zadrugi-
kov na tekoči račun ter
daje istim posojila proti
vknjižbi z in brez amorti-
zacije, na osebni kredit
(proti poroštvu) in zastavi
vredn. papirjev. Menjice se
najkulant eskomptirajo.

Dr. Ivan Šusteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, državni in deželni poslanec. Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposesnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, podpredsednik, trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Silbar, župnik na Rudniku.